

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 1515
din 16.06.1993

privind protecția mediului înconjurător

Publicat : 01.10.1993 în Monitorul Parlamentului Nr. 10   art Nr : 283   Data intrării în vigoare :
01.10.1993

MODIFICAT

[*LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14*](#)

[*LP178 din 11.07.12, MO190-192/14.09.12 art.644; în vigoare 14.09.12*](#)

[*LP48 din 26.03.11, MO53/04.04.01 art.114*](#)

[*LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443*](#)

[*LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35*](#)

[*LP293-XVI din 21.12.07, MO16-17/25.01.08 art.52*](#)

[*LP133-XVI din 14.06.07, MO107-111/27.07.07 art.472*](#)

 [*LP356-XVI din 23.12.05, MO21-24/03.02.06 art.97*](#)

 [*LP154-XVI din 21.07.05, MO126-128/23.09.05 art.611*](#)

 [*LP409 -XV din 02.12.04, MO1-4/01.01.05 art.6*](#)

 [*LP240 -XV din 13.06.03, MO138-140/08.07.03 art.557*](#)

 [*LP145-XV din 27.03.03, MO59/28.03.03 art.258*](#)

[*LP59 din 21.02.03, MO56-58/28.03.2003 art.247*](#)

 [*LP454-XV din 30.07.01, MO141/22.11.01 art.1089*](#)

 [*LP934-XIV din 14.04.00, MO70-72/22.06.00 art.509*](#)

 [*LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98*](#)

 [*LP1592-XIII din 27.02.98, MO44/21.05.98*](#)

NOTĂ:

În cuprinsul legii, textul "Departamentul Protecției Mediului Înconjurător (denumit în continuare Departament)" se substituie prin textul "autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și

cu protecția mediului înconjurător, denumită în continuare autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu," prin [LP454-XV din 30.07.01, MO141/22.11.01 art.1089](#)]

În cuprinsul legii, se înlocuiesc cuvintele "Departamentul de Stat pentru Protecția Mediului Înconjurător și Resursele Naturale" cu cuvintele "Departamentul Protecției Mediului Înconjurător"; cuvintele "Inspekția de Stat a Calității Mediului" cu cuvintele "Inspectoratul Ecologic de Stat"; cuvintele "organele de autoadministrare locală" și cuvintele "organele de autoadministrare" respectiv cu cuvintele "autoritățile administrației publice locale" și "autoritățile administrației publice"; cuvintele "județ (raion)", "ale județului (raionului)" - respectiv cu cuvintele "raion", "ale raionului" prin [LP1539-XIII din 25.02.98](#)

Legea se pune în aplicare din ziua publicării (vezi Hot. Parl. nr. 1516 din 16.06.93 cu privire la punerea în aplicare)

Parlamentul Republicii Moldova adoptă prezenta lege.

Protecția mediului înconjurător (denumit în continuare mediu) constituie o prioritate națională, care vizează în mod direct condițiile de viață și sănătatea populației, realizarea intereselor economice și social-umane, precum și capacitățile de dezvoltare durabilă a societății pe viitor.

Capitolul I

PRINCIPII ȘI DIPOZIȚII GENERALE

Art. 1. - Relațiile omului și societății cu mediul se reglementează de Constituție, de prezenta lege și de prevederile altor legi și acte legislative ce țin cont de problematica protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

Art. 2. - Prezenta lege constituie cadrul juridic de bază pentru elaborarea actelor normative speciale și instrucțiunilor în probleme aparținând din domeniul protecției mediului în scopul:

a) asigurării fiecărui om a dreptului la un mediu sănătos și estetic plăcut;

[\[Art.2 lit.a\) în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98\]](#)

b) realizării supremei responsabilități a fiecărei generații pentru protecția mediului în fața generațiilor viitoare;

c) obținerii unui diapazon cât mai larg de folosire a resurselor naturale fără a depăși limitele admisibile, evitându-se epuizarea și degradarea lor, riscul pentru sănătatea oamenilor și alte consecințe nedorite și imprevizibile;

d) protecției solului și subsolului, apelor și aerului de poluare chimică, fizică și biologică, de alte acțiuni care dereglează echilibrul ecologic;

e) păstrării biodiversității și genofondului, integrității sistemelor naturale, valorilor naționale istorice și culturale;

f) restabilirii ecosistemelor și componentelor lor, afectate prin activitatea antropică sau calamități naturale.

Art. 3. - Principiile de bază ale protecției mediului:

a) prioritatea scopurilor și activității de protecție a mediului în cadrul realizării intereselor de ordin economic și social-uman ale populației pentru prezent și viitor;

b) obligativitatea executării legislației cu privire la protecția mediului, respectării standardelor, normativelor și limitelor admisibile de folosire a resurselor naturale și energiei, de aplicare a factorilor chimici, fizici și biologici asupra componentelor mediului, de emisii și deversări nocive, de depozitare a deșeurilor provenite din activitățile economice;

c) responsabilitatea tuturor persoanelor fizice și juridice pentru prejudiciul cauzat mediului; prevenirea, limitarea, combaterea poluării, precum recuperarea pagubei, cauzate mediului și componentelor lui din contul persoanelor fizice și juridice care au admis (chiar și înconștient sau din negligență) dauna;

d) proiectarea, amplasarea și punerea în funcțiune a obiectivelor social-economice, realizarea

programelor și activităților care presupun schimbări ale mediului înconjurător sau ale unor componente ale acestuia se admit numai:

cu condiția informării (de către autoritățile administrației publice locale și beneficiari) și cu acordul populației care locuiește în perimetrul zonei de protecție sanitară a obiectivului respectiv, în etapele de proiectare și amplasare a acestuia, cu cel puțin 30 de zile înainte de întocmirea materialelor de atribuire a terenului în conformitate cu legislația;

cu avizul pozitiv al Expertizei ecologice de stat asupra documentației de proiect, elaborate în modul stabilit;

[Art.3 lit.d) în redacția LP454-XV din 30.07.01, MO141/22.11.01 art.1089]

e) folosirea cu plată a solului, subsolului, apei, pădurilor în scopuri economice și social-umane conform legislației în vigoare;

perceperea de taxe și aplicarea de amenzi pentru încălcarea legislației cu privire la protecția mediului; folosirea în exclusivitate a mijloacelor astfel obținute pentru combaterea poluării mediului, secătuirii resurselor naturale, dezvoltării unor procese geologice primejdioase, pentru redresarea mediului și componentelor lui și regenerarea resurselor naturale;

f) stimularea aplicării tehnologiilor de economisire a resurselor prin acordarea de credite preferențiale și prin alte metode; sporirea responsabilității beneficiarilor prin arendă pe termen lung a resurselor naturale;

[Art.3 lit.f) modificată prin LP1592-XIII din 27.02.98, MO44/21.05.98]

g) conștientizarea populației asupra necesității de a stabili relații eficiente și armonioase între om și mediul ce-l înconjoară și de a lua măsuri pentru prevenirea pericolului pentru biosferă și sănătatea omului; încurajarea inițiativelor promovate de mișcările și formațiunile obștești în sistarea activităților dăunătoare mediului;

h) respectarea tratatelor și acordurilor interstatale și internaționale, care au fost ratificate de către Parlament; coordonarea legislației Republicii Moldova cu privire la protecția mediului cu principiile legislative în acest domeniu ale statelor vecine, ale comunității europene și mondiale.

Art. 4. - (1) Resursele naturale - solul, subsolul, apele, flora și fauna, aflate pe teritoriul republicii, precum și aerul din spațiul de deasupra acestui teritoriu constituie patrimoniul național al Republicii Moldova.

(2) Dreptul de gestiune al tuturor resurselor naturale în Republica Moldova este exercitat în numele statului de către Parlament.

(3) Transmiterea dreptului de proprietate și de folosire a resurselor naturale persoanelor fizice și juridice nu-i scutește pe beneficiarii acestor drepturi de respectarea legislației cu privire la protecția mediului.

Art. 5. - (1) Cunoștințele în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale constituie o condiție calificativă obligatorie pentru suplinirea funcțiilor de conducere în toate organele de stat.

(2) Minimul necesar de cunoștințe în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale obligatoriu pentru persoanele cu funcții de conducere este stabilit de către autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

Capitolul II

COMPETENȚA PARLAMENTULUI, PREȘEDINTELUI REPUBLICII, GUVERNULUI ȘI A ORGANELOR DE AUTOADMINISTRARE LOCALĂ ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Art. 6. - Parlamentul:

a) aprobă principiile politice generale în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale;

b) adoptă acte legislative cu privire la protecția mediului și folosirea resurselor naturale;

c) aprobă la propunerea Guvernului limitele de folosire a resurselor naturale de importanță națională, limitele de emisii și deversări nocive în mediu, limitele de depozitare a deșeurilor de producție și

menajere pe teritoriul republicii, taxele pentru folosirea resurselor naturale, pentru poluarea mediului și pentru depozitarea deșeurilor;

[Art.6 lit.c) modificată prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

d) aprobă programe de redresare a mediului;

e) declară teritorii drept zone de criză ecologică sau de catastrofă ecologică, stabilește regimul de administrare în ele și statutul cetățenilor;

[Art.6 lit.f)-g) excluse prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98; lit.h) devine lit.f)]

f) audiează raportul anual al Guvernului privind starea mediului în republică.

[Art.6 lit.f) modificată prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 7. - Președintele Republicii:

a) reprezintă interesele Republicii Moldova în domeniul protecției mediului în relațiile internaționale;

b) este responsabil în fața comunității mondiale pentru starea mediului în republică.

Art. 8. - Guvernul:

1) realizează politica Parlamentului în domeniul protecției mediului și asigură folosirea rațională a resurselor naturale;

[Art.8 pct.1) modificat prin LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443]

[Art.8 pct.1) modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

2) întocmește cadastrul resurselor naturale;

3) adoptă decizii cu privire la scoaterea temporară sau definitivă din circuitul agricol a terenurilor secătuite sau periclitate de procese geologice, la stabilirea terenurilor destinate împăduririi, la crearea zonelor sanitare și de protecție, precum și a perdelelor forestiere de protecție;

4) asigură în comun cu autoritățile administrației publice locale acțiuni de conservare a diversității biologice;

5) coordonează activitatea de protecție a mediului, desfășurarea de ministere, departamente și autoritățile administrației publice locale;

6) elaborează programe de ameliorare a calității mediului pe anul următor;

[Art.8 pct.6) modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

7) elaborează măsuri de prevenire a crizelor, accidentelor și catastrofelor ecologice, iar în caz de producere a acestora organizează un complex de acțiuni pentru lichidarea consecințelor lor;

8) determină amplasarea și regimul poligoanelor de nivel republican pentru depozitarea și prelucrarea deșeurilor de producție, păstrarea substanțelor toxice și radioactive, precum și reglementează transportarea și inactivarea acestora;

9) organizează și susține activitatea de educație ecologică, creează sistemul de instruire ecologică la toate nivelurile sistemului de învățământ, asigură pregătirea cadrelor de specialiști în domeniul protecției mediului;

10) asigură relațiile externe ale Republicii Moldova cu alte state și cu organisme internaționale în domeniul protecției mediului;

11) numește adjuncții conducătorului autorității centrale pentru resursele naturale și mediu;

[Art.8 pct.11) în redacția LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443]

[Art.8 pct.11) introdus prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98; pct.2)-3) devin pct.12)-13)]

12) suportă finanțarea activității și înzestrarea tehnico-materială a Departamentului și a subdiviziunilor acestuia, finanțarea comenzii de stat pentru cercetări științifice în probleme de protecție a mediului și folosire rațională a resurselor naturale;

13) cere autorităților de administrare a economiei să elaboreze și să asigure realizarea în comun cu autoritățile administrației publice locale cu instituțiile de cercetări în domeniile respective și cu autoritățile pentru mediu programe și recomandări cu privire la:

a) protecția și ameliorarea terenurilor în procesul gospodăririi în conformitate cu destinația lor și specificul funcțional al ecosistemelor; schimbarea destinației terenurilor conform rezultatelor expertizei

ecologice de stat;

b) reducerea consumului de apă industrială și prevenirea pierderilor ei, creșterea gradului ei de utilizare, preîntâmpinarea eutrofizării neechilibrate a apelor de suprafață și a poluării apelor freatice cu substanțe chimice;

c) economisirea energiei, obținerea unei maxime eficiențe la folosirea ei, reorientarea politicii energetice spre producerea decentralizată și locală a energiei preferențial pe seama aplicării surselor de energie alternativă (energia vântului, soarelui, masei biologice);

d) îmbunătățirea performanțelor tehnice pentru reducerea noxelor evacuate în atmosferă, siastarea folosirii de clorofluorocarbonați, diminuarea poluării atmosferei cu bioxid de sulf, oxizi de azot, compuși organici volatili, reducerea noxelor evacuate prin gazele de eșapament, a zgomotelor și vibrațiilor în conformitate cu prevederile tratatelor și acordurilor interstatale și internaționale în acest domeniu;

e) elaborarea instrumentelor economice și de gospodărire pentru minimalizarea deșeurilor prin utilizarea cât mai eficientă a materiei prime, reducerea folosirii substanțelor toxice, corozive și inflamabile sau înlocuirea lor cu materiale alternative interne, prin mărirea termenului de utilizare a producției și prin reciclarea ei.

Art. 9. - Autoritățile administrației publice ale raionului, municipiului în comun cu autorizațiile locale pentru mediu și pentru sănătate:

asigură respectarea legislației de protecție a mediului;

b) aprobă de comun acord cu Departamentul limitele de folosire a resurselor naturale, cu excepția limitelor de folosire a resurselor de importanță națională, limitele de emisii și deversări nocive în mediu, cu excepția celor ce depășesc teritoriul raionului, municipiului, limitele poluării fonice; limitele de depozitare a deșeurilor de producție și menajere;

c) supraveghează și coordonează activitate primăriilor și preturilor în domeniul depozitării și prelucrării deșeurilor de producție și menajere, construcției și funcționării instalațiilor de epurare a apelor reziduale, instalării utilajelor și depozitelor de reținere și neutralizare a noxelor, prevenirii și combaterii alunecărilor de teren, eroziunii, salinizării, compactării și poluării solurilor cu îngrășăminte minerale și pesticide, folosirii raționale a pajiștilor, repartizării de terenuri pentru asigurarea gradului necesar de împădurire, creării perdelelor forestiere de protecție și a spațiilor verzi;

[Art.9 lit.d) abrogată prin LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443]

[Art.9 lit.d) modificată prin LP154-XVI din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

[Art.9 lit.d) modificată prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

e) organizează elaborarea și realizarea programelor ecologice raionale, municipale, asigură efectuarea lucrărilor de reconstrucție ecologică și de restabilire a echilibrului ecologic în zonele afectate prin activitatea antropică;

f) declară drept zone protejate monumente ale naturii de interes ecologic și peizagistic raional, municipal;

g) asigură informarea sistematică și operativă a populației, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor privind starea mediului în raion, municipiu;

h) contribuie la instruirea și conștientizarea populației în problemele protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

Art. 10. - Autoritățile administrației publice ale comunei (satului), orașului în comun cu autoritățile locale pentru mediu și pentru sănătate:

a) asigură păstrarea unui mediu înconjurător sănătos și folosirea rațională a resurselor naturale, exercită un control permanent asupra respectării legislației cu privire la protecția mediului;

b) aprobă anual de comun cu autoritățile pentru mediu limitele de folosire a resurselor naturale, cu excepția limitelor de folosire a resurselor de importanță raională; limitele de emisii și deversări nocive în mediu, cu excepția celor ce depășesc teritoriul comunei (satului), orașului; limitele poluării fonice; limitele de depozitare a deșeurilor de producție și menajere;

c) stabilesc perimetrele pentru depozitarea deșeurilor de producție și menajere, a moluzului rezultat din construcții, fierului vechi, organizează inactivarea și utilizarea acestora, stabilesc locurile pentru cimitirile de animale, pentru acumularea, prelucrarea, utilizarea precum și pentru neutralizarea rezidurilor ce nu pot fi prelucrate;

d) asigură construirea și funcționarea instalațiilor de epurare în conformitate cu standardele stabilite pentru apele reziduale, supraveghează echipamentele și dispozitivele de preepurare a apelor reziduale, de reținere a noxelor;

e) organizează refacerea lanșaurilor și reconstrucția zonelor afectate profund sun aspect peisagistic și al echilibrului ecologic cum sînt: terenurile de exploatare miniere la suprafață, haldele de cenușă, fosfoghips, depozitele de șlamuri industriale din contul agenților economici care au produs afectarea;

f) restabilesc și mențin raportul științific argumentat în cadrul zonei între terenurile arabile, pentru pășunat, păduri și ape pentru a păstra echilibrul natural în ecosisteme, delimitează terenurile pentru pășunat, luînd în considerare încărcarea lor cu animale, potențialul de producție și cerințele de protecție a solului și vegetației;

g) asigură realizarea măsurilor de prevenire și combatere a alunecărilor de teren, eroziuni, salinizării, compactării și poluării solului cu îngrășăminte minerale și pesticide; repartizarea de terenuri pentru noi obiective, plantații multianuale, masive de irigare care sînt admise numai în baza autorizației serviciului geologic;

h) repartizează terenuri pentru asigurarea gradului necesar de împădurire, îndeosebi în zonele cu deficit de păduri, organizează împădurirea terenurilor agricole impracticabile, sădirea și întreținerea perdelelor forestiere de protecție, aliniamentelor de arbori și arbuști, spațiilor verzi, parcurilor și grădinelor vii;

i) acordă priorități și înlesniri întreprinderilor ce desfășoară activități economice nonpoluante și sistemelor de producție cu circuit închis, sistează planificarea, construirea și lucrările pentru efectuarea cărora s-a obținut autorizația autorităților pentru mediu.

j) contribuie, împreună cu beneficiarul, la organizarea și efectuarea expertizei ecologice obștești a documentației de proiect pentru obiectele care presupun modificări ale mediului ori ale unor componente ale acestuia.

[Art.10 lit.j) introdusă prin LP59 din 21.02.03, MO56-58/28.03.2003 art.247]

Capitolul III

autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător

Secțiunea 1. Competența, sarcinile, structura și dirijarea Departamentului

Art. 11. - Departamentul ca autoritate centrală, dotată cu împuterniciri prioritare în problemele de protecție a mediului și de folosire rațională a resurselor naturale, se află în subordonarea Guvernului.

[Art.11 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 12. - Departamentul activează în conformitate cu Constituția, cu prezenta lege, cu Regulamentul autorității centrale abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător aprobat de către Guvern, cu alte legi și acte normative. Departamentul este persoana juridică, are ștampila sa cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova și cu denumirea acestuia, dispune de conturi, inclusiv valutare, în băncile republicii. Bugetul Departamentului și al subdiviziunilor lui principale se aprobă de Guvern.

[Art.12 modificat prin LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443]

[Art.12 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art.13. - Departamentul își realizează scopul, funcțiile și sarcinile direct sau prin intermediul subdiviziunilor sale. Deciziile Departamentului, adoptate în limitele competenței sale, sînt executorii pentru toate ministerele, departamentele, autoritățile administrației publice locale, unitățile militare și

pentru persoanele fizice și juridice.

Art. 14. - Departamentul prezintă Guvernului, rapoarte detaliate asupra stării mediului pe scară națională, rapoarte asupra activității sale, precum și programe de ameliorare a calității mediului.

[Art.14 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 15. - Sarcinile de bază a Departamentului:

a) efectuarea controlului de stat asupra stării mediului și componentilor lui, respectării legislației cu privire la protecția mediului, a acordurilor interstatale și internaționale, elaborarea și desfășurarea de acțiuni în scopul diminuării presingului antropic asupra ecosistemelor, biodiversității și sănătății oamenilor, prognozarea eventualelor crize, accidente și catastrofe ecologice;

b) organizarea și asigurarea funcționării monitoringului ecologic complex, evaluării impactului asupra mediului și efectuării auditului ecologic;

[Art.15 lit.b) modificată prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

c) efectuarea recensământului resurselor naturale, reglementarea în comun cu Guvernul a folosirii lor pentru satisfacerea cerințelor economice și sociale ale generațiilor prezente și viitoare, stabilirea limitelor de folosire a resurselor naturale, de emisii și deversări nocive în mediu, de depozitare a deșeurilor de producție și menajere;

d) coordonarea activității de ocrotire a ecosistemelor naturale, landsafturilor, monumentelor naturii de importanță științifică, instructivă și istorico-culturală;

[Art.15 lit.d) în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

e) organizarea și coordonarea cercetărilor științifice în problemele ecologice, elaborarea de programe pentru restabilirea ecosistemelor degradate, organizarea pregătirii și reciclării cadrelor în domeniul ecologiei;

[Art.15 lit.f) exclusă prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98; lit. g)- i) devin lit. f)- h)]

f) formarea și gestionarea fondului ecologic național;

[Art.15 lit.f) modificată prin LP154-XVI din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

g) generalizarea practicii de aplicare a legislației cu privire la protecția mediului, elaborarea actelor legislative în domeniul ecologiei;

[Art.15 lit.g) modificată prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

h) informarea opiniei publice despre starea mediului, propagarea cunoștințelor ecologice.

Art. 16. - În scopul realizării sarcinilor sale Departamentul:

a) efectuează în exclusivitate expertiza ecologică de stat, vizează actele normative, coordonează programele și proiectele ce se referă la starea mediului și folosirea resurselor naturale, elaborate de ministere departamente, autoritățile administrației publice locale;

b) activează în cadrul comisiilor de stat pentru amlasarea și darea în folosință a obiectivelor de producție, administrative, locative și de altă destinație;

c) acordă și anulează anual autorizațiile pentru importul, depozitarea, transportarea și folosirea pesticidelor și altor sbstanțe toxice;

d) examinează rapoartele de activitate ale conducătorilor organelor de stat, întreprinderelor, instituțiilor și organizațiilor ce conțin referințe la protecția mediului, folosirea și reproducerea resurselor naturale, respectarea legislației cu privire la protecția mediului;

e) cere de la organele de stat, întreprinderi, instituții, organizații din republică să prezinte informația obligatorie privind starea mediului, folosirea și reproducerea resurselor naturale, îndeplinirea măsurilor pentru protecția mediului, iar organele de stat, întreprinderile, instituțiile și organizațiile prezintă Departamentului întreaga informație de care dispun în domeniul vizat în mod gratuit și necondiționat;

f) antrenează savanți, specialiști din organele de stat, întreprinderi, instituții, organizații la efectuarea expertizei ecologice de stat, la elaborarea programelor de protecție a mediului;

g) formează consilii tehnico-științifice, comisii, organizează conferințe și consfătuiri în problemele protecției mediului;

h) suspendă și interzice proiectarea, construcția, reconstrucția obiectivelor industriale, agricole și de

menire socială, lucrările de exploatare a resurselor naturale și alte lucrări, dacă acestea se produc prin încălcarea legislației cu privire la protecția mediului;

i) intentează acțiuni civile, împotriva oranelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și persoanelor fizice, care au cauzat daune republicii prin poluarea mediului și folosirea nerațională a resurselor naturale;

j) analizează tendințele și nivelul de dezvoltare a activității de ocrotire a naturii din străinătate, generalizează și propagă experiența internațională pozitivă în acest domeniu;

k) participă la elaborarea de contracte și acorduri interstatale și internaționale referitoare la problemele ecologice și folosirea resurselor naturale;

l) stabilește și întreține în corespundere cu legislația în vigoare legături cu alte state, organisme internaționale în problemele ce țin de componența Departamentului;

m) efectuează alte acțiuni, ce decurg din scopul, funcțiile și sarcinile lui.

Art. 17. - Departamentul este condus de ministru.

[Art.17 modificat prin LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443]

[Art.17 în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

[Art.18 exclus prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art.19. - Colegiul Departamentului este un organ consultativ condus de ministru. Componența colegiului se aprobă de Guvern. El se constituie din 7 membri, confirmați de Guvern.

[Art.19 modificat prin LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443]

[Art.19 în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 20. - (1) Departamentul este format din subdiviziuni, direcții și secții.

(2) Subdiviziunile principale ale Departamentului sînt: Inspectoratul Ecologic de Stat, serviciul "Hidrometeo" și Institutul Național de Ecologie, care în calitatea lor de persoane juridice au ștampilă cu imaginea Stelei de Stat a Republicii Moldova și au denumirea acestora, dispun de conturi, inclusiv valutar, în băncile republicii.

[Art.20 al.(2) modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

(3) Structura direcțiilor și a secțiilor Departamentului, a subdiviziunilor lui este determinată prin Regulamentul autorității centrale abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

Secțiunea 2. Expertiza ecologică de stat

Art. 21. - Expertiza ecologică de stat (denumită în continuare expertiză) este o activitate de protecție a mediului efectuată în scopul:

a) prevenirii sau minimalizării unui eventual impact direct, indirect sau cumulativ al noilor activități economice asupra mediului, componentelor lui, ecosistemelor, sănătății oamenilor;

b) aprecierii din punct de vedere al impactului asupra mediului a tuturor activităților economice, luate aparte sau în ansamblu, care în prezent sau pe viitor pot afecta mediul, starea sănătății oamenilor, nivelul lor de trai.

Art. 22. - (1) Expertiza documentației de proiect și planificare se efectuează în termen de la 45 pînă la 90 de zile de la data prezentării, în funcție de complexitatea acesteia. Documentația de proiect pentru casele de locuit și obiectele sociale cu asigurare tehnică centralizată se examinează în termen de 15 zile.

(2) Expertiza se efectuează de către experții ecologi din direcțiile și secțiile abilitate ale autorității centrale pentru resursele naturale și mediu și din subdiviziunile acesteia, care au studii superioare, o experiență de muncă în specialitate de cel puțin 5 ani și care sînt atestați de comisia de atestare.

(3) Experții ecologi de stat poartă răspundere, conform legislației, pentru corectitudinea examinării documentației prezentate spre expertizare, pentru calitatea avizului general, pentru respectarea termenelor de avizare și a cerințelor legislației privind protecția mediului la examinarea documentației.

[Art.22 în redacția LP59 din 21.02.03, MO56-58/28.03.2003 art.247]

Art. 23. - (1) Sînt supuse obligatoriu expertizei noile programe și proiecte:

a) de dezvoltare economică și socială a republicii, a zonelor aparte a raioanelor, municipiilor, orașelor, comunelor (satelor); de reconstrucție a municipiilor, orașelor, comunelor (satelor); de aprovizionare cu căldură, apă, gaz, energie electrică; de construcție a sistemelor de canalizare în localități; de urbanism și de amenajare a teritoriilor;

b) de construire, extindere, reconstrucție și modernizare a obiectivelor economice și sociale susceptibile să afecteze mediul, indiferent de amplasament, surse de finanțare, mărimea investiției, de titular, de modul lor de construire și echipare;

c) de construire a căilor de comunicație rutieră, feroviară, navală, de reconstrucție a cursurilor de apă, a construcțiilor hidrotehnice, a sistemelor de irigații, indigurilor și dispozitivelor de desecare;

d) de explorare, prospectare și exploatare a resurselor subsolului;
de amenajare a zonei de litoral și de exploatare a resurselor naturale ale acestei zone;

e) de înființare de plantații viti-pomicole în zone cu regim de protecție a apelor;

f) de fabricare, comercializare și utilizare a pesticidelor și altor substanțe toxice;

g) în excutare a tratamentelor fitosanitare în zone de protecție sau în perimetre supuse unui regim de protecție;

h) de import și export al pesticidelor și altor substanțe toxice și de transportare a lor pe teritoriul republicii;

i) de amplasare și amenajare a depozitelor de deșeuri și reziduuri toxice, precum și de construcție sau de amplasare a instalațiilor pentru tratarea, neutralizarea sau lichidarea acestora;

j) de orice alte activități care pot influența negativ calitatea mediului.

(2) Aprobarea programelor și proiectelor prevăzute la literele a)-j) ale alineatului (1), finanțarea și realizarea lor este admisă numai în cazul avizului pozitiv al expertizei și cu respectarea recomandărilor acestuia.

Art. 24. - Beneficiarii prezintă la expertiză documentația de proiect conform normativelor în vigoare cu acordul ministerelor, departamentelor autorităților administrației publice locale, a organizațiilor interesate privind amplasarea și asigurarea tehnică a obiectivului, precum și autorizația autorităților pentru supraveghere și control de stat, pentru realizarea activității economice respective conform listei aprobate de Guvern.

Art. 25. - Expertiza situațiilor prevăzute la litera b) a articolului 21, precum și a oricărui obiectiv de pe teritoriul republicii se va face la inițiativa autorității centrale abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător, altor departamente și ministere, a organizațiilor obștești.

Secțiunea 3. Inspectoratul Ecologic de Stat

Art. 26. - (1) Inspectoratul Ecologic de Stat are funcția de exercitare a controlului de stat asupra respectării legilor și altor acte normative în problemele protecției mediului și folosirii resurselor naturale.

(2) Controlul de Stat este efectuat de către inspectorul principal de stat, inspectorii superiori de stat, inspectorii de stat, inspectorii principali zonali, inspectorii superiori zonali și inspectorii zonali ai mediului.

(3) Inspectorul principal de stat al mediului este șeful Inspectoratului Ecologic de Stat ; inspectorii principali zonali ai mediului sînt șefii agențiilor zonale ale Departamentului; inspectorii superiori de stat, inspectorii de stat, inspectorii superiori zonali și inspectorii zonali ai mediului sînt salariații Departamentului sau ai subdiviziunilor lui și sînt desemnați în aceste funcții conform studiilor și rezultatelor atestării.

[Art.26 al.(3) modificat prin LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443]

Art. 27. - (1) Inspectorul principal de stat al mediului și inspectorii principali zonali ai mediului, iar în absența lor adjuncții lor au dreptul:

a) de a sista din propria inițiativă sau la propunerea autorităților administrației publice locale orice activitate, dacă aceasta contravine legislației cu privire la protecția mediului;

b) de a înainta pretenții persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine, pentru repararea prejudiciilor cauzate mediului ca rezultat al poluării lui și folosirii neraționale a resurselor naturale;

c) de a cere de la organele de resort pedepsirea disciplinară a persoanelor de dicizie care nu au asigurat respectarea legislației cu privire la protecția mediului, înfăptuirea acțiunilor de protecție a lui și folosire rațională a resurselor naturale;

d) de a examina materialele (dosarele) despre încălcarea legislației cu privire la protecția mediului și de a lua decizii conform legislației în vigoare.

(2) Conducătorul Departamentului cu acordul colegiului are dreptul de a sista sau anula dispozițiile inspectorului principal de stat al mediului. Inspectorul principal de stat al mediului are dreptul de a sista sau anula dispozițiile inspectorului principal zonal al mediului.

[Art.27 al.(2) modificat prin LP109 din 04.06.10, MO131-134/30.07.10 art.443]

Art. 28. - Inspectorii superiori de stat, inspectorii de stat, inspectorii superiori zonali și insectorii zonali al mediului au dreptul:

a) să controleze nestingheriți orice obiectiv de pe teritoriul republicii indiferent de apartenența departamentală și forma de proprietate, în cazul unei activități sau situații ce pot influența negativ mediul sau componenții lui;

b) să oprească și să inspecteze orice mijloc de transport, orice alte mijloace tehnice în caz de încălcare a legislației cu privire la protecția mediului sau de acțiuni susceptibile de a aduce prejudicii mediului și resurselor naturale;

c) să ceară persoanelor fizice și juridice prezentarea documentelor prevăzute de legislație ce atestă dreptul lor de folosință a resurselor naturale;

d) să rețină persoanele vinovate de încălcarea legislației cu privire la protecția mediului și, în caz de necesitate (pentru identificarea persoanei), să le predea la cel mai aprobat post de poliție sau primărie;

e) să întocmească procese-verbale și alte documente despre încălcările legislației cu privire la protecția mediului, despre neexecutarea de către persoanele fizice și juridice a deciziilor organelor de resort în problemele protecției mediului, despre nerespectarea condițiilor expuse în autorizația de mediu;

f) să efectueze controlul lucrurilor personale și al mijloacelor de transport ale infractorilor legislației cu privire la protecția mediului al producției, dobândite în mod ilicit, al instrumentelor de dobândire a acestuia și al altor corpuri delictive în locurile de dobândire, prelucrare și comercializare;

g) să ridice producția, dobândită în mod ilicit, instrumentele de dobândire a ei și alte corpuri delictive, ce au servit la încălcarea legislației cu privire la protecția mediului în locurile de dobândire, de păstrare, prelucrare și comercializare a producției, dobândite în mod ilicit;

h) să ceară persoanelor fizice și juridice explicații în scris pentru fiecare caz de încălcare de către ele a legislației cu privire la protecția mediului;

i) să interzică pe teritoriile rezervațiilor naturale, monumentelor naturii, braniștilor, parcurilor naționale, pe terenuri cu destinație specială efectuată de lucrări ce contravin regimului acestor teritorii;

j) să obțină gratuit de la toate persoanele fizice și juridice, pentru exercitarea funcțiilor de control, informația și explicațiile necesare;

k) să examineze materiale despre contravențiile administrative în domeniul protecției mediului și să tragă contravenienții la răspundere în limitele competenței lor;

l) să participe la lucrările comesiilor de stat de repartizare a terenurilor și de dare în folosință a obiectelor nou construite sau reconstruite;

m) să efectueze și alte acțiuni, în limitele competenței lor, în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

Art. 29. - (1) Inspectorii mediului poartă în exercitarea funcțiilor lor uniforma de serviciu, dispun de stampilă de metal și de plombator de modelul stabilit.

[Art.29 al.(1) modificat prin LP934-XIV din 14.04.00, MO70-72/22.06.00 art.509]

(2) Inspector de stat și zonali ai mediului, care exercită controlul asupra pădurilor și bazelor acvatice, li se permite purtarea, păstrarea și aplicarea armelor de vânătoare și a armelor de serviciu; inspectorii mediului, conform regulamentului privind statului lor juridic, au dreptul de a folosi și aplica

arma de foc pentru a se apăra în exercitarea funcțiilor lor.

(3) Inspectorii de stat și zonali ai mediului sînt supuși asigurării de stat obligatorii; în caz de prejudiciu adus averii, sănătății lor, precum și în caz de moarte a inspectorilor mediului în exercițiul funcției prejudiciul va fi recuperat totalmente de către persoanele fizice și juridice responsabile de prejudiciul cauzat.

Capitolul IV

DREPTURI ȘI OBLIGAȚIUNI ALE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE PRIVIND PROTECȚIA MEDIULUI

Art. 30. - Statul recunoaște tuturor persoanelor fizice dreptul la un mediu sănătos, în care scop asigură, în conformitate cu legislația în vigoare:

- a) accesul deplin, operativ și liber la informațiile privind starea mediului și starea sănătății populației;
- b) dreptul de a se asocia în organizații, partide, mișcări, asociații de protecție a mediului, de a adera la cele existente;
- c) dreptul de a participa la dezbaterile proiectelor de legi, diverselor programe economice sau de altă natură ce vizează direct sau indirect protecția mediului și folosirea resurselor naturale; dreptul la informare și consultare asupra proiectelor de amplasare și construire a obiectelor cu efecte negative asupra mediului, de refacere și amenajare a teritoriului, a localităților urbane și rurale;
- d) dreptul de a interveni cu demersuri la instanțele de stat, pentru suspendarea temporară sau definitivă a activității agenților economici care aduc daune ireparabile mediului; dreptul de a solicita efectuarea expertizei obiectivelor și de a participa la efectuarea expertizei obștești;
- e) dreptul de a organiza referendumuri naționale și locale în probleme majore de protecție a mediului;
- f) dreptul la educație și instruire ecologică;
- g) dreptul de a se adresa, direct sau prin intermediul unor organizații, partide, mișcări, asociații, autorităților pentru mediu, administrative sau judecătorești pentru a sista acțiunile care aduc daune mediului, indiferent dacă agenții economici vor fi sau nu prejudicați în mod direct; dreptul de a trage la răspundere persoanele, care au comis contravenții sau infracțiuni ecologice;
- h) dreptul la despăgubire pentru prejudiciul suferit cu urnare a poluării sau a altor acțiuni de afectare a mediului, precum și pentru prejudiciul adus sănătății oamenilor;
- i) dreptul de a beneficia de facilitățile prevăzute de legislație pentru invenșițiile capitale, care au drept scop ameliorarea calității mediului.

Art. 31. - Protecția mediului constituie o obligațiune generală a locuitorilor republicii, ei fiind datori:

- a) să respecte legislația cu privire la protecția mediului și să protejeze mediul, să folosească rațional resursele naturale, să nu lezeze drepturile și interesele altor beneficiari ai resurselor naturale să semnaleze operativ autoritățile pentru mediu sau organizațiile ecologice despre daunele, provocate naturii de persoanele fizice și juridice;
- b) să contribuie la amenajarea teritoriilor, la cererea alinamentelor de arbori și arbuști și a spațiilor verzi, să nu admită distrugerea acestora, să nu polueze teritoriul, unde activează sau locuiesc;
- c) să recupereze pierderile și să repare prejudiciul cauzat mediului și populației.

Art. 32. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, sînt obligați:

[Art.32 lit.a) exclusă prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98; lit.b)-i) devin lit.a)-h)]

- a) să folosească cît mai economicos energia, apa, să întreprindă măsuri pentru prevenirea alunecărilor de teren, să nu admită eroziunea solului, salinizarea sau înmlăștinirea secundară, compactarea și poluarea solului cu îngrășăminte minerale și pesticide, să respecte normativele solului cu îngrășăminte minerale și pesticide, să respecte normativele aplicării în agricultură a substanțelor chimice;
- b) să re tehnologizeze procesele de producție în vederea minimalizării deșeurilor prin folosirea cît mai eficientă a materiei prime, să reducă folosirea substanțelor toxice, inflamabile și să le înlocuiască cu materiale alternative inerte, care asigură obținerea unei producții finale cît mai durabile, să producă, să utilizeze și să pună în circulație ambalaje recuperabile, re folosibile, reciclabile sau ușor degradabile;

- c) să doteze sursele generatoare de noxe cu dispozitive, echipamente și instalații de epurare, capabile de a reduce noxele evacuate sub limitele admisibile, stabilite de autorizațiile pentru mediu;
- d) să planteze și să întrețină în jurul unităților industriale, a complexelor zootehnice perdele forestiere de protecție și spații verzi, să țină sub o supraveghere permanentă starea mediului din jurul unităților industriale și complexelor zootehnice și să întreprindă măsuri de protecție a mediului;
- e) să asigure supravegherea permanentă a construcțiilor și instalațiilor în cursul funcționării lor, să ia măsuri pentru prevenirea avariilor și poluării accidentale a mediului, iar în caz de producere a acestora să ia măsuri operative pentru înlăturarea cauzelor lor, să anunțe imediat autoritățile pentru mediu, să lichideze pe cont propriu toate consecințele avariilor și poluării accidentale, să repare prejudiciile aduse mediului, componentelor lui, averii altor proprietari și sănătății persoanelor afectate;
- f) să execute hotărârile și dispozițiile ministerelor, departamentelor și autorităților administrației publice locale referitoare la probele de protecție a mediului, să prezinte autorităților pentru mediu întreaga informație referitoare la influența activității economice promovate asupra mediului și componentelor lui, să admită accesul necondiționat și la orice oră al inspectorilor mediului la unitățile de producție pentru a efectua controlul acțiunilor activităților, susceptibile să afecteze mediul;
- g) să solicite autorităților pentru mediu expertizarea activităților, susceptibile să afecteze mediul;
- h) să asigure condițiile corespunzătoare pentru prevenirea poluării mediului cu substanțe toxice, volatile, corozive, inflamabile sau cu pulberi de orice fel în timpul transportării și păstrării lor.

Capitolul V

PROTECȚIA RESURSELOR NATURALE ȘI CONSERVAREA BIODIVERSITĂȚII

Secțiunea 1. Protecția solului și a geoecosistemelor

Art. 33. - Politica în domeniul gospodăririi solurilor se bazează pe următoarele principii:

a) recunoașterea faptului că menținerea resurselor naturale, a biodiversității, a aspectului peisagistic rural, a lanșafturilor culturale este la fel de importantă ca și asigurarea populației cu produse alimentare și obținerea de venit din agricultură.

b) promovarea unei agriculturi durabile cu reducerea îngrășămintelor minerale și a pesticidelor, aplicarea tehnologiilor ecologic inofensive, restabilirea și menținerea echilibrului ecologic și geoecosisteme.

Art. 34. - În completarea articolului 8, autoritățile administrației publice în economie în comun cu instituțiile de ramură de cercetare, cu autoritățile pentru mediu și cu autoritățile administrației publice locale sînt obligate;

a) să propună producătorilor agricol tehnologii nonpoluante de cultivare a plantelor, bazate pe principiile agriculturii ecologice, în măsură să asigure atît producțiile necesare de bună calitate, cît și protecția și ameliorarea calității solurilor, să creeze un sistem de asistență fitosanitară operativă pentru evaluarea corectă a stării culturilor, pentru aplicarea măsurilor adecvate și prevenirea utilizării greșite sau abuzive a substanțelor chimice și să asigure asistența tehnică agricolă;

b) să elaboreze și să implementeze programe anuale de combatere a eroziunii solului, subinundării, înlăștinirii, salinizării, uscării excesive a terenurilor agricole, de prevenire și stopare a alunecărilor de teren, de menținere a potențialului diferențiat al terenurilor agricole în funcție de valorile naturale la nivelul de suportabilitate a geoecosistemelor; să exercite o supraveghere sistematică asupra structurii culturilor agricole, asolamentelor și rotației lor pentru a se menține un bilanț pozitiv de humus și elemente nutritive în sol și a se reduce pierderile prin eroziune sub limita redistribuirii lui naturale de 5 t/ha pe an;

c) să estimeze terenurile cu regim hidrotehnic secetos, să elaboreze tehnologii de majorare a efectului precipitațiilor, de folosire rațională a apei pentru irigații;

d) să constituie în perimetre de ameliorare terenuri agricole degradate, care pot fi reamenajate, să supravegheze efectuarea lucrărilor de revalorificare a acestor terenuri;

e) să organizeze un subsistem unic de monitoring al calității solurilor și agroecosistemelor pentru

supravegherea calității solurilor, evidențierea la timp și evaluarea schimbărilor neprevăzute, pentru elaborarea programelor și luarea măsurilor de corectare a tendințelor negative.

Art. 35. - Agenții economici, deținători de terenuri agricole, indiferent de forma de proprietate, vor gospodări solul în vederea obținerii de produse alimentare și de venituri, având grijă de păstrarea lui pentru generațiile prezente și viitoare, în care sînt obligați:

a) să respecte prevederile actelor normative, celor menționate în articolul 68, litera e) din prezenta lege, recomandările autorităților agricole cu privire la organizarea asolamentelor și rotației lor, respectarea structurii culturilor agricole, fertilizarea fundamentală științific, ameliorările funciare, menținerea unui bilanț pozitiv de humus și reducerea pierderilor prin eroziune sub limita restituirii lui naturale;

b) să nu admită compactarea și poluarea solului cu îngrășăminte minerale și pesticide, subinundarea, înmlăștinirea, salinizarea, uscarea excesivă a terenurilor agricole, să întreprindă măsuri de prevenire și stopare a eroziunii solului, a alunecărilor de teren;

c) să definească în colaborare cu autoritățile silvice sistemul de perdele forestiere de protecție.

Art. 36. - Scoaterea din circuitul agricol a unor terenuri agricole pentru realizarea unor obiective economice sau de destinație socială se realizează prin hotărîre de Guvern, la propunerea consiliilor unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau, respectiv, de nivelul al doilea, în temeiul cererii proprietarului, cu acordul Departamentului; în cazul unei hotărîri pozitive se va asigura decopertarea stratului de sol fertil și utilizarea lui pentru refacerea terenurilor degradate.

[Art.36 modificat prin LP356-XVI din 23.12.05, MO21-24/03.02.06 art.97]

Art. 37. - Împrăștierea pe terenuri agricole a unor ape uzate și a nămolului, provenite de la unitățile industriale, complexe zootehnice, de la stațiile de epurare se admite numai cu autorizația autorităților pentru agricultură, pentru mediu și pentru sănătate.

Art. 38. - Este interzisă și se sancționează, conform legii, depozitarea și împrăștierea pe sol, în afara perimetrelor admise și special amenajate a deșeurilor de producție și menajere, a moluzului rezultat din construcții, a fierului vechi, a ambalajelor de orice fel, a reziduurilor industriale, a substanțelor chimice și radioactive.

Art. 39. - Agenții economici, care administrează terenuri cu destinație specială, sînt obligați să întrețină în curățenie și ordine și să amenajeze cu spații verzi toate suprafețele neocupate productiv, așa cum sînt cele limitrofe căilor ferate, drumurilor, cele din curțile și perimetrile unităților economice și sociale.

Art.40. - Este interzisă și se sancționează, conform legii, vătămarea sau tăierea fără autorizația autorității centrale pentru resursele naturale și mediu a arborilor și a altor tipuri de vegetație din păduri, din perdelele forestiere de protecție, din zonele de protecție a cîmpurilor, apelor rîurilor și bazinelor acvatice și din cele limitrofe căilor ferate, drumurilor și din spațiile verzi ale localităților urbane și rurale.

[Art.40 în redacția LP454-XV din 30.07.01, MO141/22.11.01 art.1089]

[Art.40 în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art.41. - (1) Se interzice reducerea suprafeței terenurilor fondului forestier. În cazuri excepționale, pentru construcția obiectelor cu destinație specială, a drumurilor de importanță republicană, a liniilor electrice de tensiune înaltă, a magistrelor de petrol și gaze, reducerea suprafeței terenurilor fondului forestier se permite în baza deciziei Guvernului doar cu avizul pozitiv al Expertizei ecologice de stat.

(2) Retragera definitivă a suprafețelor din terenurile fondului forestier se realizează prin includerea în ele a unor terenuri utile pentru împădurire și echivalente ca suprafață și bonitate.

[Art.41 în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art.42. - Deținătorii de terenuri din fondul forestier vor asigura:

a) paza și regenerarea pădurilor, în primul rînd a biocenozelor silvice autohtone prin redresarea lor ecologică, în baza proiectelor amenajamentelor silvice;

b) valorificarea masei lemnoase numai în limita tăierilor de îngrijire, de igienă, de regenerare și reconstrucție conform amenajamentelor silvice, prin tehnologii ecologice argumentate de recoltare,

corhănire și transportare, care să asigure protecția solurilor, a florei și faunei sălbatice, stabilitatea pantelor și a ecosistemelor silvice;

c) extinderea suprafețelor de păduri cu un regim special de protecție;

[Art.42 lit. a) -c) în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

d) restabilirea și conservarea biodiversității caracteristice pădurilor republicii, exploatarea și exploatarea resurselor regenerabile ale pădurilor fiind dimensionate potrivit limitelor de suportabilitate ecologică a zonei. Vînatul și pescuitul în fondul silvic, capturarea păsărilor și animalelor, recoltarea plantelor, ciupercilor și pomușoarelor în scopul comercializării, comercializarea în stare brută sau prelucrată fiind admise numai în baza autorizației autorităților silvice;

e) interzicerea activităților economice și social-obștești care pot afecta echilibrul ecologic al ecosistemelor terestre, al pădurilor, al pajiștilor și finețelor, al oricăror formațiuni naturale care conservă diversitatea floristică și faunistică a zonei.

[Art.42 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art.43. - Guvernul va elabora programul de conservare și dezvoltare a pădurilor.

[Art.43 în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Secțiunea 2. Protecția resurselor acvatice și a ecosistemelor acvatice

Art. 44. - Este supus protecției întregul potențial acvatic al Republicii Moldova - apele subterane cu biocenozele lor, apele de suprafață (cursurile de apă, lacurile naturale și de acumulare, zonele umede aferente acestora) împreună cu resursele lor naturale, cu biocenozele lor specifice și cu zonele sanitare și de protecție a apelor.

Art. 45. - În scopul protecției resurselor acvatice sînt interzise:

a) deversarea în apele de suprafață, în canalele de irigare și de desecare a apelor uzate neepurate, a celor poluate termic și radioactive, a apelor contaminate cu germeni patogeni și paraziți, a produselor sau reziduurilor petroliere și a altor poluanți;

b) deversarea în apele de suprafață, depozitarea în albiile acestora sau în zonele de protecție a apelor a deșeurilor de orice natură, a dejecțiilor, a moluzului rezultat din construcții, a altor reziduuri și pesticide, precum și introducerea de explozibile, otrăvuri, narcotice și alte substanțe de acest fel;

c) spălarea în apele naturale, în preajma lor și în alte locuri neautorizate a vehiculelor, a utilajelor și a ambalajelor.

[Art.45 lit.c) în redacția LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35]

Art. 46. - În completarea articolelor 9 și 10, autoritățile administrației publice locale, autoritățile pentru mediu și pentru sănătate, autoritățile pentru resursele acvatice în comun cu instituțiile de ramură de cercetare sînt obligate:

a) să mențină sub control strict debitele captate, folosirea și evacuarea apei în toate domeniile de folosire a ei, să obțină reducerea necesarului de apă tehnologică, creșterea gradului de reciclare a acesteia, respectarea normelor specifice de consum, evitarea risipei și a pierderilor de apă. Pierderile prin neglijență sau printr-o folosire nerațională a apei la recuperarea persoanelor fizice și juridice conform taxelor stabilite;

b) să aplice, conform legii, măsurile necesare pentru prevenirea eutrofizării neechilibrate a apelor de suprafață și a poluării apelor subterane cu nitrați, pesticide și alte produse toxice, și în acest scop să exercite controlul asupra respectării normelor de ambalare, transportare, depozitare, a regulilor de manipulare și utilizare a acestora pe anumite suprafețe, mai ales pe cele situate în zonele de protecție a cursurilor și bazinelor de apă;

c) să asigure respectarea regimului special de gestionare a zonelor de protecție și a zonelor sanitare, limitrofe cursurilor râurilor, pîraielor, lacurilor, construcțiilor hidrotehnice și de acumulare a apei, să nu admită în zonele de protecție hidrogeologică lucrări și activități ce vin în contradicție cu regimul zonelor de protecție și a zonelor sanitare;

d) să supravegheze în permanentă starea izvoarelor, pîraielor, râurilor mici, apelor subterane, a

biocenoziilor lor naturale, a zonelor adiacente, să aplice, conform legii, măsuri de prevenire a poluării și degradării lor, să întreprindă lucrări de restabilire a biosistemelor afectate;

e) să indentifice și să propună, pentru a fi declarate drept zone protejate, conform legii, sectoarele acvatice și terenurile mlăștinoase cu biocenoze reprezentative sau cu populații ale unor specii endemice, rare sau periclitare, autohtone sau migratoare.

Art. 47. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, care folosesc resursele acvatice și care evacuează ape uzate sînt obligați:

a) să reactualizeze, în decurs de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi, autorizațiile emise de autoritățile pentru mediu în modul stabilit pentru captarea necesarului de apă și deversarea apelor uzate în locurile de amplasare a barajelor și altor instalații hidrotehnice pe albiile cursurilor de apă și să execute în termenele stabilite lucrările recomandate;

[Art.47 lit.a) modificată prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

b) să asigure preepurarea apelor reziduale la nivelul standardelor stabilite înainte de deversarea lor în rețeaua de canalizare a localităților. Acumularea apelor reziduale în orice rezervoare este admisă numai cu acordul comun al autorităților administrației publice locale, al autorităților pentru mediu și al serviciului sanitar epidemiologic;

c) să aplice soluții tehnice pentru a asigura durabilitatea apeductelor și pentru îmbunătățirea tehnicii de irigație în scopul evitării pierderilor de apă, preîntâmpinării deteriorării solurilor și altor fenomene negative;

d) să nu afecteze potențialul de refacere a resurselor biologice specifice, calitatea apelor și stabilitatea ecosistemelor acvatice prin activități de exploatare a construcțiilor hidrotehnice, prin piscicultură și pescuit.

Art. 48. - Exploatarea apelor minerale, a rezurselor naturale aferente fondului apelor (nisipului, petrișului, nămolului terapeutic), recoltarea în scopul comercializării și comercializarea unor resurse acvatice naturale, precum: pești, raci, broaște, moluște, lipitori, păsări de apă, ouă de păsări de apă se admit numai cu autorizația autorităților administrației publice locale.

Art. 49. - Agenții economici care dețin nave, platforme plutitoare sînt obligați să le doteze cu instalații de stopare sau epurare a deșeurilor și apelor uzate și cu racorduri de descărcare a acestora în instalații de mal sau plutitoare, în conformitate cu regulile naționale și internaționale referitoare la prevenirea poluării apelor. Administrațiile portuare sînt obligate să asigure construcția imobilelor portuare pentru preluarea, prelucrarea, reciclarea sau neutralizarea reziduurilor petroliere, menajere și de altă natură, stocate pe navele fluviale, precum și crearea unor subunități specializate pentru intervenții operative în caz de poluare accidentală a apelor și pentru acțiuni de depoluare.

Secțiunea 3. Protecția subsolului

Art. 50. - Sînt supuse protecției toate resursele subsolului:

roci materie primă minerală, agenți termici naturali, bazine subterane de apă, precum și cavități naturale și artificiale pe întreg teritoriul republicii.

Art. 51. - La efectuarea lucrărilor de explorare, extragere, prelucrare și transportare a zăcămintelor și de transportare a diverselor materiale din ele sînt interise:

a) deteriorarea stratului de sol fertil, a cursurilor de apă împreună cu biocenozele lor naturale, a lanșaturilor, cu excepția cazurilor autorizate în mod special de autoritățile administrației publice locale de comun acord cu autorizațiile pentru mediu;

b) depozitarea materiei prime minerale, a deșeurilor, amplasarea diverselor instalații, mecanisme, mijloace tehnice în afara perimetrelor zonei de protecție;

c) poluarea mediului în cursul transportării materiei prime minerale și a deșeurilor;

d) producerea de zgomote și vibrații peste limitele admise în preajma localităților, monumentelor istorice și ale naturii, rezervațiile naturale, zonelor recreative și balneoclimaterice.

Art. 52. - Este interzisă îngroparea și depozitarea în spații subterane, fără acordul autorităților pentru mediu, pentru sănătate și al autorităților administrației publice locale, a unor deșeuri solide,

lichide și gazoase, chimice și radioactive, care pot polua resursele subsolului și deteriora calitatea acestora.

Art. 53. - În completarea articolelor 9 și 10 autoritățile administrației publice locale, autoritățile pentru mediu, pentru sănătate, pentru gestionarea resurselor subsolului și instituțiile de ramură de cercetare sînt obligate:

a) să asigure ținerea cadastrului resurselor subsolului, evidența extracției și prețurării lor, a deșeurilor survenite din aceste activități, să elaboreze programe de folosire a resurselor subsolului pentru dezvoltarea durabilă a societății;

b) să supravegheze în permanență lucrările de exploatare a resurselor subsolului, respectarea limitelor de folosire a acestora, să propună și să ceară beneficiarilor implementarea de tehnologii, care să asigure un randament superior la extragerea și preluarea resurselor subsolului și o reducere maximă a pierderilor și a deșeurilor;

c) să identifice formațiunile geologice minerologice, paleontologice și alte formațiuni rare ale subsolului de o deosebită valoare științifică și a culturii pentru a fi luate sub protecția specială a statului.

Art. 54. - Agenții economici, antrenați în exploatarea și folosirea resurselor subsolului, indiferent de forma de proprietate, sînt obligați:

a) să reactualizeze în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi autorizațiile emise de autoritățile pentru mediu, în modul stabilit. Eschivarea de la această prevedere sau nerespectarea recomandărilor expertizei atrage după sine sistarea activității în cauză;

[Art.54 lit.a) modificată prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

b) să delimiteze pe teren cu acordul autorităților administrației publice locale și al autorităților pentru mediu perimetrele zonelor de protecție și ale zonelor sanitare în jurul activităților de exploatare, extragere și prelucrare a resurselor subsolului, să le amenajeze și să le întrețină în regimul stabilit;

c) să efectueze lucrări de reconstrucție ecologică a terenurilor afectate în urma activităților de explorare, extragere și prelucrare a resurselor subsolului, și să le recultiveze.

Secțiunea 4. Protecția atmosferei

Art. 55. - Guvernul în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi vor elabora și vor propune spre aprobare Parlamentului standardele calității aerului.

[Art.55 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 56. - În completarea articolului 9 organele de administrare în energetică, în industrie, agricultură, transport, exploatarea spațiului locativ în comun cu instituțiile de ramură de cercetare, autoritățile administrației publice locale și autoritățile pentru mediu și pentru sănătate sînt obligate:

a) să elaboreze și să propună Guvernului spre aprobare limitele anuale de producere și consum a energiei, limitele anuale admisibile de emisii nocive în atmosfera din surse fixe și mobile, și nu permită depășirea limitelor și normelor stabilite;

b) să creeze și să asigure funcționarea unui sistem de supraveghere a calității aerului pe întreg teritoriul republicii, bazat pe standardele internaționale;

c) să propună și să ceară consumatorilor de energie implementarea de soluții tehnice, care ar asigura reducerea consumului de energie în toate domeniile de activitate, utilizarea de materie primă și combustibil cu conținut redus de substanțe nocive;

d) să retehnologizeze activitățile de producție pentru a sista emisia în atmosferă a substanțelor care provacă distrucțiunea stratului de ozon;

e) să supravegheze în permanență respectarea regimului de emisii nocive în atmosferă, să sancționeze cu promptitudine încălcările admise; în cazul unor condiții meteorologice nefavorabile dispersiei poluanților în atmosferă cu acumulări locale de substanțe toxice să dispună suspendarea temporară a activităților, care sînt supuse de poluare a atmosferei.

Art. 57. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, activitatea cărora este legată de surse de poluare fixe sau mobile sînt obligați:

a) să doteze liniile tehnologice cu utilaje și dispozitive de captare și neutralizare a pulberilor și gazelor

nocive, să nu încalce normativele concentrației substanțelor nocive în emisii supra limitelor legal admise;

b) să aplice măsurile necesare pentru a nu admite poluarea atmosferei cu pulberi sau substanțe volatile la transportarea și păstrarea deșeurilor de orice fel;

c) să creeze și să întrețină spații verzi în jurul obiectivelor industriale, să sădească aliniamente de arbori și arbuști în zonele limitrofe drumurilor pentru îmbunătățirea calității aerului și protecției fonice;

d) să asigure măsurile de izolare a surselor generatoare de zgomote și vibrații și de protecție fonică a populației, să nu admită depășirea limitelor admise de zgomote și vibrații, radiații neionizante (electromagnetică, infraroșie, ultravioletă, laser).

Secțiunea 5. Conservarea biodiversității și protecția monumentelor naturii

Art. 58. - Statul reconfirmă dreptul la existență a tuturor speciilor naturii vii (indiferent de importanța lor pentru om), ca element esențial al ciclului planetar de materie, de formare a climei și al potențialului de renovare a resurselor naturale.

Art. 59. - Guvernul în termen de un an de la adoptarea prezentei legi vor elabora și vor prezenta Parlamentului un program de activități pentru conservarea biodiversității, orientat spre protejarea speciilor de plante și animale rare sau periclitare de dispariție de presingul comercial, de cultivare în centre speciale a speciilor periclitare de dispariție, de reintroducere a speciilor noi, de creare a unei bănci genetice naturale a unor teritorii sub protecție specială, de respectare a acordurilor interstatale și internaționale cu privire la conservarea biodiversității.

[Art.59 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 60. - Autoritățile pentru mediu, în comun cu autoritățile administrației publice locale vor exercita controlul asupra colectării plantelor, pescuitului, vînatului, numai în limitele nepericlitării potențialului de reproducere a diferitor specii de plante și animale. Sînt interzise colectarea plantelor, pescuitul și vînatul speciilor introduse în Cartea Roșie.

Art. 61. - Introducerea de specii noi de microorganisme, plante și animale în scopuri alimentare, tehnice, decorative, estetice într-un habitat natural, unde speciile date nu au existat, se admite cu permisiunea Departamentului. Persoanele fizice și juridice care vor introduce în mod neautorizat specii noi în ecosistemele existente vor suporta, conform legii, răspunderea pentru toate consecințele unui eventual dezechilibru în ecosisteme.

Art. 62. - Este interzisă și se sancționează prin lege arderea miriștilor, a învelișului vegetal uscat al perdelelor forestiere de protecție, al cîmpurilor, de pe marginile drumurilor, arderea deșeurilor nocive în afara perimetrelor admise și special amenajate.

Art. 63. - În scopul conservării biodiversității și a unor formațiuni naturale cu valoare ecologică, științifică și estetică se formează sisteme: de zone naturale protejate (rezervații naturale, braniști și parcuri naționale), de monumente ale naturii (formațiuni și structuri geomorfologice; reliefuri unice, peșteri, formațiuni fosilifere; complexe naturale unice, arbori izolați etc.), de monumente ale artei horticole (grădini botanice, parcuri dendrologice, parcuri istorice vechi, parcuri silvice), de parcuri zoologice.

Statutul de zonă naturală protejată, monument al naturii, monument al artei horticole, parc zoologic se atribuie sau se retrage de Parlament la propunerea Guvernului. Zonele naturale protejate și monumentele naturii, declarate astfel prin decrete și hotărîri guvernamentale, prin decizii ale autorităților administrației publice locale, emise pînă la adoptarea prezentei legi, își păstrează legal această calitate.

[Art.63 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 64. - Teritoriile și acvatoriile declarate prin lege sau hotărîre a Parlamentului zone naturale protejate sînt administrate de autoritățile pentru mediu. Monumentele naturii, monumentele artei horticole și parcurile zoologice rămîn în proprietatea beneficiarilor funciari. Valorificarea resurselor naturale și alte activități pe teritoriile monumentelor naturii, monumentelor artei horticole, parcurilor zoologice, precum și în zonele de tampon ale rezervațiilor naturale se vor desfășura conform regimului obiectivelor și zonelor respective.

Art. 65. - Rezervațiile naturale, parcurile naționale, parcurile zoologice sînt persoane juridice finanțate de stat, dispun de conturi proprii speciale din mijloacele, obținute prin activitatea științifică, editorială, recreațională și instructivă. Mijloacele respective sînt folosite în exclusivitate pentru buna întreținere a rezervațiilor naturale, parcurilor naționale și monumentelor naturii.

[Art.65 modificat prin LP154-XVI din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

[Art.65 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 66. - Departamentul va evita și difuza Catalogul zonelor naturale protejate, monumentelor naturii, monumentelor artei horticole, parcurilor zoologice cu regulamentele lor și cu modificările anuale în Catalog.

Capitolul VI

GESTIONAREA DEȘEURILOR, SUBSTANȚELOR TOXICE, A ÎNGRĂȘĂMINTELOR MINERALE ȘI PESTICIDELOR

Art. 67. - Politica de stat în domeniul gestionării deșeurilor are la bază:

a) recunoașterea faptului că acumularea supradimensionată a deșeurilor este o consecință a folosirii neraționale a energiei și materiei prime ce afectează calitatea mediului, componenții lui și sănătatea oamenilor;

b) conștientizarea implementării de soluții tehnice, a mecanismelor economice și gestionare, care ar permite reducerea ritmurilor de acumulare a deșeurilor, obținerea energiei și a componentilor reciclabili din deșeuri de producție și menajere, distrugerea și izolarea eficientă a deșeurilor irecuperabile.

Art. 68. - În completarea articolului 8, Guvernul:

[Art.68 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

a) recomandă și implementează prin mecanisme economice și gestionare tehnologii de vîrf de folosire rațională a apei și materiei prime de limitare a folosirii în procesele de producție a componentilor cu efectiv negativ asupra mediului și sănătății oamenilor, de substituire a acestora prin materiale alternative inerte, de obținere a produselor finale reciclabile după perioada de utilizare, a energiei și a componentilor reciclabili din deșeuri de producție și menajere;

b) elaborează limitele anuale de acumulare a deșeurilor de producție și menajere, supraveghează respectarea acestor limite;

c) impun taxe depozitare și de prelucrare a deșeurilor de producție și menajere, stabilesc standardele tehnice privind transportarea, depozitarea la suprafață, arderea și îngroparea deșeurilor irecuperabile, pentru a minimaliza efectele nocive asupra sănătății oamenilor și calității mediului;

d) creează condiții de favorizare și încurajare pentru activitățile de colectare și reciclare a deșeurilor metalice, textile, de pielărie, de masă lemnoasă, cauciuc uzat, uleiuri uzate, de obținere a energiei reziduale;

e) aprobă, reactualizează anual și dă publicității în termen de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi Regulamentul privind modul de utilizare și nimicire a materialelor și deșeurilor toxice, Lista materialelor și deșeurilor toxice, Regulamentul privind modul de transportare, păstrare și utilizare a îngrășămintelor minerale și al pesticidelor, Lista îngrășămintelor minerale și a pesticidelor, fiind excluse substanțele cu toxicitate și remanență ridicată, neselective și cumulative, Normativele maxime admise de remanente ale pesticidelor și altor substanțe toxice în sol, apă, furaj și în produsele alimentare de origine vegetală și animală.

Art. 69. - În completarea articolelor 9 și 10 autoritățile administrației publice locale în comun cu autoritățile pentru mediu și pentru sănătate sînt obligate:

a) să admită depozitarea deșeurilor de orice fel - menajere, industriale și agricole, a nămolurilor reziduale, provenite prin activități industriale, agrozootehnice și urbane, a moluzului, rezultat din construcții, numai în perimetre special amenajate cu acordul proprietarilor funciar, avîndu-se în vedere protecția terenurilor limitrofe apelor de suprafață și freatice, a așezărilor umane, a zonelor de interes turistic și peisagistic, precum și recultivarea terenurilor după epuizarea capacităților lor în scopul depozitării deșeurilor;

b) să stabilească limitele anuale de depozitare a deșeurilor pe teritoriul comunei (statului), orașului, județului (raionului), municipiului, să supravegheze respectarea regimului perimetrelor de depozitare și a standardelor tehnice de păstrare, prelucrare, ardere, îngropare a deșeurilor;

c) să controleze permanent în intravilan și extravilan, inclusiv pe terenurile din perimetrele obiectivelor economice și sociale, modul de respectare a legislației cu privire la protecția mediului, a Regilamentului privind modul de utilizare și nimicire a materialelor și deșeurilor toxice, să sancționeze persoanele fizice și juridice responsabile de încălcarea acestora.

Art. 70. - Producătorii în comun cu unitățile comerciale vor organiza, iar primăriile și preturile vor crea condițiile necesare pentru colectarea materialelor de ambalaj folosite, precum: hîrtie, carton, masă lemnoasă, sticlă, metal, masă plastică, și vor asigura refabricarea și reciclarea acestora.

Art. 71. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, sînt obligați:

a) să re tehnologizeze procesele de producție în vederea folosirii cît mai eficiente a energiei, apei și materialelor, minimalizării formării de deșeuri de orice fel;

b) să țină în permanență evidența deșeurilor de producție, să efectueze identificarea, sortarea, ambalarea (brichetarea) lor, să asigure prelucrarea acestora pe loc sau predarea la unitățile specializate de recuperare a energiei și a deșeurilor industriale reciclabile, precum și transportarea și depozitarea deșeurilor recuperabile la poligoanele special amenajate;

c) să creeze condiții necesare pentru prevenirea poluării accidentale a mediului cu substanțe chimice de orice fel, iar în caz de poluare a acestuia să lichideze urgent consecințele și să repare prejudiciul cauzat.

Art. 72. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, și instituțiile de ramură de cercetare, care folosesc, fabrică, transportă sau comercializează substanțe toxice sau radioactive, deșeuri nocive sînt obligați:

a) să reactualizeze în termen de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi autorizațiile emise de autoritățile pentru mediu, în modul stabilit. Eschivarea de la prezenta prevedere sau de la recomandările expertizei va atrage după sine sistarea activității în cauză;

[Art.72 lit.a) modificată prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

b) să țină un registru special, întocmit conform formelor stabilite, în care se vor înscrise date privind natura, originea, cantitatea, modul de depozitare, utilizare a pesticidelor și altor substanțe toxice, caracteristicile lor fizice și chimice, să furnizeze aceste date autorităților pentru mediu și pentru sănătate;

c) să efectueze transportarea de pesticide și alte substanțe toxice, inclusiv radioactive, numai în perimetrele special amenajate, cu mijloace utilizate special pentru acest scop și însoțite de persoane împuternicite în baza autorizației, eliberate pentru fiecare caz aparte de către autorizațiile pentru mediu.

Art. 73. - Este interzisă introducerea în republică a deșeurilor, a reziduurilor de orice natură în stare brută sau prelucrată, cu excepția maculaturii prelucrate, a deșeurilor și resturilor din fontă, fier sau oțel, a deșeurilor și resturilor de pile, de baterii de pile și de acumulatele electrice, pile și baterii de pile electrice uzate și acumulatele electrice uzate și a cioburilor din sticlă, prevăzute în anexa nr.3 la Legea nr.1347-XIII din 9 octombrie 1997 privind deșeurile de producție și menajere, destinate utilizării în calitate de materie primă secundară la întreprinderile autohtone existente, în vederea prelucrării, stocării temporare, depozitării, împrăștierii pe sol sau în apă, distrugerii prin orice mijloace. Autoritățile vamale controlează și poartă răspundere de aplicarea prevederilor prezentului articol, privind importarea și transportarea deșeurilor și reziduurilor de orice fel prin teritoriul republicii.

[Art.73 modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]

[Art.73 modificat prin LP178 din 11.07.12, MO190-192/14.09.12 art.644; în vigoare 14.09.12]

[Art.73 modificat prin LP293-XVI din 21.12.07, MO16-17/25.01.08 art.52]

[Art.73 modificat prin LP409-XV din 02.12.04, MO1-4/01.01.05 art.6]

Art. 74. - Producătorii și furnizorii îngrășămintelor minerale și pesticidelor (erbicide, insectic, raticide, desicanți, reglatori ai proceselor de creștere) sînt obligați să respecte întocmai prevederile Regulamentului privind modul de transportare, păstrare și utilizare a îngrășămintelor minerale și a pesticidelor în ceea ce privește condițiile de fabricare, de ambalare (cu informația asupra componenței și instrucțiunile de păstrare și aplicare și cu avertizarea de evitare a riscului toxicologic asupra sănătății oamenilor și calității mediului), de transportare a acestor produse și de recuperare a reziduurilor, precum și ambalajelor pentru furnizori.

Art. 75. - În scopul reducerii riscului toxicologic pentru mediu și sănătatea oamenilor la folosirea îngrășămintelor minerale și a pesticidelor se interzice:

a) depozitarea îngrășămintelor minerale și a pesticidelor în încăperi și locuri neautorizate de autoritățile pentru mediu și pentru sănătate, folosirea lor în zonele supuse măsurilor speciale de protecție;

b) tratarea semințelor cu pesticide în afara perimetrilor special amenajate fără respectarea tuturor măsurilor de protecție a mediului și sănătății oamenilor;

c) aplicarea de pesticide în perioada înfloritului la culturile a căror polenizare se realizează prin insecte;

d) folosirea de momeli toxice din pesticide neautorizate în acest scop;

e) depășirea limitelor maxime admise de remanente ale pesticidelor și altor substanțe toxice în sol, apă, furaj și în produsele alimentare de origine vegetală și animală. Orice produs alimentar, în care concentrația de remanente toxice depășește limitele maxime admise urmează a fi tratat conform prevederilor pentru reziduurile nocive pe contul producătorului.

Art. 76. Autoritățile centrale pentru agricultură, pentru mediu și pentru sănătate vor organiza pe întreg teritoriul republicii o rețea unică de laboratoare specializate pentru controlul reziduurilor de pesticide și al altor substanțe toxice în sol, apă, furaj și în produsele alimentare de origine vegetală și animală.

Capitolul VII

PROTECȚIA ÎMPOTRIVA RADIAȚIEI IONIZATE

Art.77. - Republica Moldova nu va admite pe teritoriul ei construirea de termocentrale atomice, importul, amplasarea și tranzitul armelor atomice, al combustibilului nuclear prelucrat, al deșeurilor nucleare de orice fel. Excepție fac materialele nucleare care sînt transportate între Federația Rusă și Republica Bulgaria prin teritoriul Republicii Moldova și teritoriul Ucrainei.

[Art.77 modificat prin LP145-XV din 27.03.03, MO59/28.03.03 art.258]

[Art.77 în redacția LP454-XV din 30.07.01, MO141/22.11.01 art.1089]

Art. 78. - Activitățile în domeniul nuclear, precum: importul, investigația științifică, retehnologizarea, elaborarea, producerea, prelucrarea, utilizarea, transportul, exportul, neutralizarea și îngroparea surselor radioactive sînt admise numai în baza unei autorizații comune a autorităților centrale pentru mediu și pentru sănătate.

Art. 79. - Autorizațiile pentru activitățile în domeniul nuclear se vor elibera numai cu condiția înzestrării surselor de radiație ionizată cu sisteme sigure de radioprotecție, blocare și semnalizare pentru asigurarea protecției radiologice a personalului de serviciu, populației și mediului, a prezentării informației despre nivelurile de radiație, măsurile și instalațiile de radioprotecție, aparatele și metodele de control al sursei de radiație, regimul de protecție în cursul exploatării și deservirii.

Art. 80. - Titularii de autorizații pentru activități în domeniul nuclear sînt obligați:

a) să asigure respectarea actelor normative, prescripțiilor tehnice și normelor legale în vigoare, care garantează protecția împotriva radiațiilor ionizante a personalului de serviciu, a populației și a mediului;

b) să țină o evidență strictă a materialelor radioactive și de interes nuclear, să le asigure împotriva deteriorării, răspîndirii accidentale, pierderii sau sustragerii acestora;

c) să organizeze serviciul de control al situației radiologice pe teritoriul întreprinderii, instituției, organizației și în zona sanitară de protecție conform regimului special al acestor unități, aprobat de

autoritățile centrale pentru mediu și pentru sănătate;

d) să aplice măsuri de prevenire sau minimalizare a efectului radioactiv asupra omului, să nu depășească limitele de radiație admise conform autorizației;

e) să anunțe imediat autoritățile centrale pentru mediu, pentru sănătate, pentru menținerea ordinii publice, autoritățile administrației publice locale asupra deteriorării, răspîndirii accidentale, pierderii sau sustragerii materialelor radioactive, iar în cazul unui accident nuclear, produs în instalațiile proprii, să participe nemijlocit la localizarea și înlăturarea consecințelor acestuia și să repare prejudiciul cauzat de accident.

Art. 81. - Guvernul va crea, în decurs de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi, un Comitet Național de Protecție Radiologică care va supraveghea nivelul de radioactivitate în sol, aer, apă, subsol, floră, faună, în produsele alimentare și industriale pe întreg teritoriul republicii și va informa sistematic populația asupra situației radiologice, comunicînd valorile înregistrate în comparație cu nivelul admisibil de radiație, iar în cazul depășirii nivelului maxim de radiație se vor comunica datele respective populației, pe teritorii și localități aparte. Tăinuirea și denaturarea informației asupra unui risc radioactiv pentru populație se va califica drept crimă de stat.

[Art.81 modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 82. - În caz de accident la obiectivele nucleare situate pe teritoriul altor țări, care creează o situație de risc nuclear pentru republică, Guvernul informează imediat populația despre situația creată și întreprinde măsurile necesare pentru protecția ei și lichidarea consecințelor provocate de accident.

Capitolul VIII

FONDURILE ECOLOGICE

[Capitolul VIII titlul modificat prin LP154-XVI din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

Art.83.- Fondurile ecologice:

Fondul ecologic național (de pe lângă autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu) și fondurile ecologice locale (de pe lângă organele teritoriale ale autorității centrale pentru resursele naturale și mediu) se creează în scopul colectării de resurse financiare suplimentare pentru protecția mediului și reconstrucția ecosistemelor. Nu mai puțin de 70% din mijloacele fondurilor ecologice locale se utilizează la prevenirea și combaterea poluării mediului, la restabilirea stării lui și lichidarea consecințelor poluării.

[Art.83 în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art.84. - Sursele de formare a fondurilor ecologice sînt: plățile pentru poluarea mediului, amenziile pentru încălcarea legislației cu privire la protecția mediului, mijloacele parvenite de la repararea prejudiciilor aduse mediului, de la comercializarea producției confiscate ce a fost obținută prin exploatarea ilicită a florei și faunei, donațiile și depunerile benevole. Toate mijloacele încasate se acumulează la conturi speciale ale organelor teritoriale ale Departamentului și se repartizează după cum urmează: 30% din mijloace - în Fondul ecologic național, 70% din mijloace - în fondul ecologic local.

[Art.84 în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art. 85. - Mijloacele fondurilor ecologice pot fi folosite numai în limita următoarelor activități:

[Art.85 al.1) modificat prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

a) elaborarea și implementarea programelor locale și republicane de protecție a mediului și a biodiversității, de îmbunătățiri funciare, amenajări silvice a teritoriilor, de reconstrucție ecologică a landșafturilor și rîurilor mici, afectate prin intervenții antropice;

b) construirea, reconstruirea și reutilizarea obiectivelor de protecție a mediului, inclusiv a sistemelor de protecție (diguri) împotriva inundațiilor, a sistemelor hidrotehnice și ameliorative;

[Art.85 lit.b) modificată prin LP48 din 26.03.11, MO53/04.04.01 art.114; în vigoare 04.04.11]

c) procurarea de mijloace tehnice, utilaje, aparatură, reactive pentru laboratoarele Departamentului și subdiviziunile lui;

d) efectuarea de lucrări științifice în domeniul protecției mediului la comanda Departamentului;

e) reinstruirea și reciclarea cadrelor în domeniul protecției mediului;
g) construirea și întreținerea colaborării internaționale în domeniul protecției mediului;
h) premierea colectivelor - indiferent de apartenență departamentală - care au adus un aport real în domeniul protecției mediului. Sumele pentru premiere nu vor depăși 5 % din mijloacele fondurilor ecologice.

[Art.85 al.1), lit.h) modificată prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Art.86. - (1) Alocarea de mijloace pentru activitățile prevăzute la art.85 se efectuează prin hotărârile consiliilor de administrare ale fondurilor respective, adoptate în baza examinării propunerilor organelor centrale de specialitate ale administrației publice, autorităților administrației publice locale, organizațiilor obștești.

(2) Finanțarea activităților prevăzute la art.85 lit.a) și b) ce implică cheltuieli cu caracter investițional se va efectua în temeiul Legii nr.721-XIII din 2 februarie 1996 privind calitatea în construcții, precum și al altor acte normative în vigoare.

[Art.86 în redacția LP154-XVI din 21.07.05, MO126/23.09.05 art.611]

Art.87. - (1) Fondul ecologic național și fondurile ecologice locale sînt administrate de către consiliile lor de administrare, în componența a cel puțin 5 persoane, create în baza Regulamentului fondurilor ecologice aprobat de Guvern.

(2) Consiliile de administrare ale fondurilor ecologice locale vor prezenta Consiliului de administrare al Fondului ecologic național dări de seamă trimestriale și anuale în formă legală. Consiliul de administrare al Fondului ecologic național va prezenta dări de seamă anuale în conformitate cu Regulamentul fondurilor ecologice.

[Art.87 în redacția LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

[Art.88 exclus prin LP1539-XII din 25.02.98, MO44/21.05.98]

Capitolul IX

RESPONSABILITATEA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI.

REZOLVAREA LITIGIILOR ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Art. 89. - Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage după sine răspunderea, după caz, civilă, administrativă sau penală, conform legislației în vigoare.

Art. 90. - Încălcarea sau neexecutarea prezentei legi atrage după sine sistarea, limitarea sau interzicerea activității persoanelor fizice și juridice, indiferent de forma de proprietate.

Art. 91. - Persoanele fizice și juridice sînt obligate a recupera daunele și prejudiciile produse prin încălcarea prezentei legi în modul și mărimile stabilite de legislația în vigoare.

Art. 92. - Reprezentanții autorităților pentru mediu poartă răspundere personală, conform legislației în vigoare, pentru asigurarea aplicării prezentei legi. Persoanele fizice și juridice, în caz de dezacord cu deciziile reprezentanților autorităților pentru mediu, au dreptul de a se adresa instanțelor superioare de protecție a mediului pentru examinarea și soluționarea cazului, iar în caz de dezacord cu decizia lor, au dreptul de a se adresa instanțelor de judecată.

Art. 93. În cazul cînd, prin incompetență sau prin abuz de putere, decizia autorităților pentru mediu a adus pagube sau prejudicii persoanelor fizice sau juridice aceste daune și prejudicii se recuperează de factorii care au luat decizia în modul și măsura stabilită prin legislația în vigoare.

Art. 94. (1) Litigiile în domeniul protecției mediului, care nu pot fi rezolvate în condițiile unei concilierii amiabile între părțile interesate, sînt supuse spre rezolvare instanțelor de judecată conform legislației în vigoare.

(2) Actele administrative prin care se lezează drepturile sau interesele legitime prevăzute de legislația în domeniul protecției mediului pot fi atacate în instanța de contencios administrativ potrivit Legii contenciosului administrativ.

[Art.94 al.(2) introdus prin LP240-XV din 13.06.03, MO138-140/08.07.03 art.557]

Capitolul X

ACORDURILE INTERNAȚIONALE

ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Art. 95. - În cazul cînd un acord internațional, la care Republica Moldova este parte, conține alte prevederi, decît cele prevăzute de legislația cu privire la protecția mediului în Republica Moldova, se vor aplica prevederile acordului internațional.

[Anexa exclusă prin LP293-XVI din 21.12.07, MO16-17/25.01.08 art.52]

[Anexa modificată prin LP133-XVI din 14.06.07, MO107-111/27.07.07 art.472]

[Anexa introdusă prin LP409-XV din 02.12.04, MO1-4/01.01.05 art.6]

**PREȘEDINTELE
REPUBLICII MOLDOVA**

MIRCEA SNEGUR

Chișinău, 16 iunie 1993.

Nr. 1515-XI.